

ע"פ 6753/23 - בסול נזאר נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 6753/23

לפני: כבוד השופט י' אלרון
כבוד השופטת ג' כנפי-שטייניץ
כבוד השופטת ר' רונן

המערער: בסול נזאר

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בנצרת
(השופט ח' סבאג) מיום 20.7.2023 בת"פ
21696-04-20

תאריך הישיבה: י"ט באדר אהתשפ"ד (28.2.2024)

בשם המערער: עו"ד מוסטפאאבו אחמד

בשם המשיבה: עו"ד אופיר טישלר

בשם שירות המבחן: עו"ס איריס שוורץ

פסק-דין

השופטת ג' כנפי-שטייניץ:

עמוד 1

לפנינו ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בנצרת (השופטח' סבאג) מיום 20.7.2023 בת"פ 20-04-21696, בגדרו נגזרו על המערער, בגין שורה של עבירות, בהן עבירות נשק, עונש של 45 חודשי מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו, ועונשים נלווים. הערעור נסוב על חומרת העונש שהוטל על המערער.

רקע עובדתי

1. לפי המתואר בעובדות כתב האישום המתוקן, בהן הודה המערער במסגרת הסדר טיעון, בין המערער לבין המתלונן התגלע סכסוך, על רקע סירובו של המתלונן לפצות את המערער על נזק שנגרם לרכבו אגב ירי. בעקבות הסכסוך האמור, נסע המערער, יחד עם אדם נוסף (להלן: האחר), בחמש לפנות בוקר, לביתו של המתלונן כשהם נושאים עמם נשק, והמערער נוהג ברכב על אף שהוא פסול מלנהוג לפי החלטת בית משפט. כאשר הגיעו לביתו של המתלונן, יצא האחר מן הרכב, וירה לעבר בית המתלונן 18 כדורים לפחות, אשר חלקם חדרו לסלון הבית וגרמו נזק לחלון ולתקרה. לאחר הירי עלה האחר אל הרכב, והמערער, אשר נהג ברכב, החל לנסוע לכיוון כיכר ריינה, שם עמדה ניידת משטרה. אז, הסתובב המערער, ונמלט מניידות משטרה שרדפו אחריו.

2. בגין הודאתו בעובדות אלה, הורשע המערער בעבירות בנשק לפי סעיף 144(ב) רישא וסיפא לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק) וסעיף 29 לחוק; סיוע לירי מנשק חם, לפי סעיף 340א(א) וסעיף 31 לחוק; סיוע להיזק בזדון, לפי סעיף 452 וסעיף 31 לחוק; נהיגה בזמן פסילה, לפי סעיף 67 לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א-1961; ונהיגה ללא פוליסת ביטוח, לפי סעיף 2 לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970.

3. ביום 29.3.2022 הוגש תסקיר מטעם שירות המבחן בעניינו של המערער. כפי שעולה מן התסקיר, שירות המבחן התרשם כי המערער חווה מגיל צעיר קשיים במסגרת משפחתו, וכי על אף קשיים אלה עשה מאמצים להתמיד בעבודה לאורך השנים. עוד תואר כי המערער מגלה יציבות ואחריות במסגרת משפחתו, כי הוא שואף לנהל אורח חיים נורמטיבי, וכי ההליכים המשפטיים המתנהלים נגדו מהווים עבורו גורם מרתיע. מנגד, התרשם שירות המבחן כי המערער מתקשה לתפקד באורח נורמטיבי ולווסת דחפיו במצבי דחק, וכי הוא מתקשה במצבים אלה להציב לעצמו גבולות פנימיים ולבחון את השלכות מעשיו. עוד ציין שירות המבחן כי המערער לא נטל אחריות לביצוע העבירות בהן הורשע, כאשר הציג "תמונה חלקית ולא ברורה באשר למעורבותו בהן". לאור המתואר לעיל, ובייחוד לנוכח חומרת העבירות ואי-נטילת האחריות על ביצוען, לא בא שירות המבחן בהמלצה שיקומית-טיפולית בעניינו.

גזר דינו של בית המשפט המחוזי

4. בגזר דינו, עמד בית המשפט המחוזי על הערכים המוגנים שנפגעו כתוצאה מביצוע העבירות - שמירה על גופו, שלומו וקניינו של אדם, כמו גם תחושת הביטחון האישי במרחב הציבורי. זאת, במיוחד על רקע השימוש הגובר בנשק חם ככלי ליישוב סכסוכים. לנוכח מספר היריות שנורו, ומאחר שאלה כוונו לעבר ביתו של המתלונן - נקבע כי עוצמת הפגיעה בערכים המוגנים משמעותית. באשר לנסיבות הקשורות לביצוע העבירה, קבע בית המשפט כי האירוע הסתיים אך במזל ללא נפגעים בנפש, וכי פוטנציאל הנזק היה גבוה, בין היתר משום שהירי בוצע באזור מגורים. על כן, לאחר שבחן את מדיניות הענישה הנוהגת בעבירות בהן הורשע המערער, קבע בית המשפט המחוזי מתחם ענישה הנע בין 36 ל-54 חודשי מאסר בפועל, לצד ענישה נלווית הכוללת מאסר מותנה וקנס.

באשר לנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה, נקבע, כנסיבות לחומרא, כי למערער עבר פלילי ותעבורתי; כי התסקיר מעלה תמונה בעייתית בעניינו, לפיה המערער מתקשה ליטול אחריות לביצוע העבירות, והוא נעדר המלצה שיקומית; וכי בכל הנוגע לעבירות נשק, יש מקום לתת משקל גבוה לשיקולי הרתעת היחיד והרתעת הרבים. כנסיבות לקולא צוין, כי המערער הודה בביצוע העבירות; כי עברו הפלילי ישן יחסית; וכי יש לתת משקל לנסיבות חייו, לתקופת מעצרו הארוכה, ולחלוף הזמן מאז ביצוע העבירות. על כן נקבע, כי יש למקם את עונשו של המערער בחלק האמצעי של מתחם העונש שנקבע. על רקע האמור, גזר בית המשפט המחוזי על המערער 45 חודשי מאסר בפועל; מאסרים מותנים; קנס בסך של 5,000 ₪; ופסילה בפועל לתקופה של 18 חודשים מלהחזיק רישיון נהיגה.

תסקיר משלים מטעם שירות המבחן

5. לקראת הדיון בערעור, הוגש תסקיר משלים בעניינו של המערער. בתסקיר המשלים תואר כי במהלך תקופת מאסרו, נרשמו לחובת המערער שתי עבירות משמעת. עוד תואר כי המערער שולב בהליך טיפולי בתחום ההתמכרויות, במסגרתו הוא מביע מוטיבציה לשנות את אורחות חייו, ומבצע את משימותיו באופן המותאם ליכולותיו. כן צוין בתסקיר המשלים כי בהמשך להליך הטיפול האמור, הופנה המערער להליך טיפולי בנושא אלימות בבית הסוהר חרמון, ונמצא מתאים להשתלב בו.

טענות הצדדים בערעור

6. לטענת המערער, בית המשפט המחוזי החמיר עמו יתר על המידה. נטען כי בית המשפט המחוזי לא התחשב בנסיבותיו האישיות, ובכלל זה בכך שנטל אחריות על מעשיו; בגילו הצעיר - 27 - בעת ביצוע העבירה; בכך שהוא שהה כשנתיים הרחק ממשפחתו בתנאים קשים; בתקופת מעצרו הארוכה; ובחלוף הזמן מאז ביצוע העבירה. נטען כי לאור כל אלה, ומאחר שהעבירה העיקרית המיוחסת לו עניינה בסיוע בלבד, העונש שהוטל על המערער חמור יתר על המידה, והוא יפגע בסיכויי שיקומו. עוד נטען כי שגה בית משפט המחוזי בכך שהביא בחשבון את העובדה שהירי בוצע באזור מגורים, שכן המערער הורשע בהוראת חיקוק המייחסת לו ירי מנשק חם לפי סעיף 340א(א) לחוק, ולא בעבירה של ירי באזור מגורים לפי סעיף 340א(ב) לחוק.

7. המשיבה, מצדה, סומכת ידה על גזר דינו של בית המשפט המחוזי, וטוענת כי יש לדחות את הערעור. בא-כוח המשיבה הדגיש את חומרת העבירות המשתקפת מהמעשים בגינם הורשע המערער - הכוללים ירי של מספר רב של כדורים, כאשר המערער, על אף שהורשע בסיוע לירי, הוא למעשה השותף הדומיננטי - בשל העובדה שהירי בוצע על רקע סכסוך שבינו ובין המתלונן. עוד נטען כי תסקיר שירות המבחן שהוגש בעניינו של המערער אינו חיובי, וכי בתקופה זו במיוחד נדרשת יד קשה בטיפול בעבירות נשק ובענישתן.

דיון והכרעה

8. לאחר עיון בכתב הערעור על נספחיו ובתיק בית המשפט המחוזי, ולאחר שנשמעו טענות הצדדים בדיון שנערך לפנינו, באתי לכלל מסקנה כי דין הערעור להידחות - וכך אציע לחבריי שנעשה.

9. הלכה ידועה היא כי ערכאת הערעור תיטה שלא להתערב בעונש שהוטל על-ידי הערכאה הדיונית, אלא במקרים חריגים בהם עולה כי נפלה טעות מהותית בגזר הדין או כאשר מתגלה סטייה ניכרת ממדיניות הענישה הנוהגת (ראו, מני רבים: ע"פ 3633/21 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (9.11.2022); ע"פ 1074/22 מוחסן נ' מדינת ישראל, פסקה 15 (20.7.2022)). המקרה שלפנינו אינו נמנה עם אותם מקרים חריגים המצדיקים התערבות כאמור.

10. כאמור, לטענת המערער, בית המשפט המחוזי לא התחשב בנסיבותיו האישיות בעת גזירת עונשו. ואולם, עיון בגזר הדין מעלה כי בית המשפט המחוזי נתן דעתו, בין היתר, לכך שהמערער הודה בביצוע העבירות; לחלוף הזמן מאז ביצוען; לתקופת מעצרו; ולנסיבות חייו. על כן, חרף קיומן של נסיבות משמעותיות לחומרה - ובכלל זה נסיבות העבירה, תסקיר שירות המבחן המצביע על אי נטילת אחריות ועברו הפלילי - העמיד בית המשפט המחוזי את עונשו של המערער באמצע מתחם הענישה.

11. גם בחינת העונש הכולל אינה מעלה עילה להתערבות בגזר הדין. בית משפט זה עמד פעמים רבות על הצורך בהטלת ענישה מחמירה ומרתיעה לשם מיגור עבירות הנשק, אשר הפכו זה מכבר ל"מכת מדינה" של ממש(ראו למשל: ע"פ 5681/23 חוואני' מדינת ישראל, פסקה 11 (20.12.2023); ע"פ 147/21 מדינת ישראל נ' ביטון, פסקה 7 (14.2.2021)). הדברים נכונים עת עסקינן בעבירות של נשיאה והובלה של נשק (ראו למשל: ע"פ 5602/22 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 16 (14.9.2022)), והם נכונים ביתר שאת כאשר מדובר, כמו במקרה שלפנינו, באירוע בו נעשה שימוש בפועל בנשק ונורו יריות - גם אם לא היה זה המערער אשר לחץ על ההדק (השוו: ע"פ 5522/20 חלייחלנ' מדינת ישראל, פסקה 9 (24.2.2021) (להלן: עניין חלייחל)). האירוע בו השתתף המערער, אשר כלל ירי לעבר בית מגורים, הסתיים - דרך מזל בלבד - בנזק לרכוש ללא נפגעים בנפש. אמנם, המערער סייע לירי ולא ביצע אותו בפועל, אולם אין להתעלם מכך שהירי בוצע על רקע סכסוך של המערער עם המתלונן, ועל כן חלקו באירוע הירי אינו מצומצם כפי שנטען. לכך יש להוסיף כי המערער, במסגרת סיועו לאירוע הירי, נהג ברכב כאשר הוא פסול מלנהוג- עובדה אשר מעבר לחומרה הגלומה בה, מעידה על היעדר מורא מפני החוק. אשר על כן, ולנוכח צבר העבירות המשמעותי; הצורך בהחמרת הענישה בעבירות נשק; וחלקו של המערער בביצוע העבירות - העונש שהוטל עליו אינו מצדיק התערבות ערכאת הערעור.

12. אשר לטענת המערער לפיה לא הורשע בעבירה של ירי באזור מגורים, ועל כן לא ניתן היה להביא נסיבה זו בחשבון - הרי שדינה להידחות. אכן, המערער הורשע, על פי הודאתו, בעבירה של ירי מנשק חם לפי סעיף 340א(א) לחוק, ולא בחלופה החמורה יותר של ירי באזור מגורים לפי סעיף 340א(ב) לחוק. ואולם, אין משמעות הדבר כי לא ניתן להביא בחשבון, לצורך קביעת מתחם הענישה לעבירה בה הורשע, כי הירי בוצע באזור מגורים, שעה שעובדה זו מופיעה במפורש בכתב האישום המתוקן בו הודה המערער (השוו לעניין חלייחל, בפסקה 9). על כן, מאחר שמדובר בחלק משמעותי ובלתי נפרד מנסיבות ביצוע העבירות בהן הורשע המערער, בית המשפט המחוזי היה רשאי להתחשב בכך בעת קביעת העונש.

13. סוף דבר - אציע לחברי כי נדחה את הערעור.

ש ו פ ט ת

השופט י' אלרון:

עמוד 4

אני מסכים.

שופט

השופטת ר' רונן:

אני מסכימה.

שופטת

לפיכך, הוחלט כאמור בפסק דינה של השופטת ג' כנפי-שטייניץ.

ניתנה היום, כ"ב באדר ב התשפ"ד (1.4.2024).

שופטת

שופטת

שופט
